

Теорія літератури

Кредити та кількість годин:

денна форма 4 ECTS; 120 годин: 12 лекційних, 18 практичних, 2 консультації, 88 самостійна робота; екзамен

заочна форма 4 ECTS; 120 годин: 4 лекційних, 4 практичних, 112 самостійна робота; екзамен

I. Опис навчальної дисципліни

Курс «Теорія літератури» відповідає навчальному плану підготовки студентів-філологів і розрахований на студентів 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти. Програма дисципліни є необхідною складовою частиною вивчення теорії літератури.

Теорія літератури як філософія художньої словесності задає системне бачення джерел, природи й естетичної сутності літератури, її місця в системі естетичних явищ, специфіки родових і видових форм твору і тексту, особливостей самовираження автора. Завдяки цьому набуває цілісності розуміння її історичного розвитку і сучасних тенденцій. Усе це становить концептуальну основу пропонованого курсу, в якому завдяки синтезу історичних знань, новітніх теорій, узагальненню світового і вітчизняного літературного досвіду висвітлено необхідні для повноцінного засвоєння курсу положення. Заглиблення в методологію літературознавства і теорію інтерпретації літературного твору сприятиме формуванню навичок самостійної дослідницької практики.

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є формування базового обсягу знань студентів у галузі теорії літератури, ознайомлення з розмаїттям методологій вивчення художніх текстів, а також підготовка до самостійної науково-дослідницької роботи.

Основними завданнями курсу "Теорія літератури" є:

- ознайомлення з актуальними літературознавчими концепціями ХХ-ХХІ століть;
- опанування сучасними прийомами та методами аналізу художнього тексту;
- збагачення літературознавчого інструментарію, термінологічного та категорійного запасу;
- формування у студентів уявлення про рухомість теоретичної структури та естетичних критеріїв;
- вироблення у слухачів аналітичного та критичного мислення.

Завдання навчальної дисципліни – розвинути та набуті такі компетентності:

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним, виявляти зусилля для постійного самовдосконалення.

ЗК 3. Здатність шукати, опрацьовувати й аналізувати інформацію з різних джерел.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність планувати, організовувати, здійснювати та презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в галузі філології.

ФК 2. Здатність осмислювати літературу як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку українського і світового літературознавства.

ФК 3. Здатність критичного осмислювати історичні надбання та новітні досягнення лінгвістики й літературознавства, нові міжпредметні філологічні галузі та спектр підходів до викладання філологічних дисциплін.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 5. Уміння усвідомлювати методологічне, організаційне та правове підґрунтя, потрібне для науково-дослідницької та інноваційної роботи в галузі української філології, ефективно презентувати її різним цільовим аудиторіям, використовуючи сучасні комунікативні технології та захищаючи інтелектуальну власність.

ФК 7. Здатність вільно використовувати спеціальну термінологію в обраній галузі філологічних досліджень.

III. Результати навчання

Здобувачі освіти оволодіють такими програмними результатами:

ПРН 4. Об'єктивно оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування в галузі сучасної філології та соціальних царинах, дотичних до лінгвістики й літературознавства.

ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти української філології.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати та презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в конкретній філологічній галузі.

1. Упевнене володіння українською мовою, зокрема, літературознавчими термінами та категоріями, вміння презентувати результати власних досліджень.
2. Уміння застосовувати сучасні літературознавчі методи у професійній діяльності.
3. Здатність об'єктивно оцінювати і критично аналізувати проблемні явища в літературознавчій царині, знаходити шляхи їх вирішення; історичні надбання та новітні досягнення українського та світового літературознавства.
4. Спроможність застосовувати знання теоретичних засад українського та світового літературознавства; характеризувати ключові засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття) теорії літератури, інтерпретувати різностильові та різножанрові тексти.
5. Уміння здійснювати науковий аналіз літературного матеріалу, дотримуючись правил академічної доброчесності.
6. Здатність обирати оптимальні методи аналізу та інтерпретації конкретного літературного матеріалу.
7. Можливість використовувати набуті спеціалізовані знання з теорії літератури для розв'язання складних завдань, зокрема пов'язаних з характеристикою суперечливих художніх форм та змістів літературних текстів різних часів.
8. Уміння презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в галузі теорії літератури.

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№	Тема дисципліни
---	-----------------

1.	Література. Теорія. Теорія літератури. Генеза науки про літературу, національні особливості. Теорія як література.
2.	Природа художнього образу. Трактуювання поняття в сучасному літературознавстві.
3.	Психологія мистецтва. Літературні типи творчості.
4.	Сучасні тенденції генології. Історія і типологія жанрів. Метажанри. Конгнітивна жанрологія. Антропологічний чинник жанротворення
5.	Теорія відкритих структур. Канон і його руйнація. Відкритий твір. Незавершеність як норма. Нон-фініто як художня естетика. Роль читача та інтерпретації.
6.	Наратологія. Теорія оповіді. Типи нарації. Рівні оповіді в художньому тексті. Способи презентації нарації. Поняття «автор» у сучасній літературній теорії.
7.	Теорія віршування. Строфіка, римування, поетичний розмір. Усталені поетичні форми. Силабо-тонічна система. Традиції української версифікації.
8.	Розвиток і перспективи теорії драми. Специфіка драматичної форми. Драматичний конфлікт. Теорія метадрами у сучасному літературознавстві.
9.	Художні методи та стилі. Літературний процес. Літературі школи, напрями, групи.

